

VII. Samarbejde med eksterne institutioner

1. DIS

Danmarks Internationale Studenterkomite

DIS Study Program

DIS Study Program er en division under Danmarks Internationale Studenterkomite, hvis øverste organ er komiteen, udpeget af rektorkollegiet og af Danske Studerendes Fællesråd. Rektor Ove Nathan, Københavns Universitet, er formand for DIS komite. DIS, som blev stiftet 1946 af universitetslærere og studerende, har til formål at virke for mellemfolkelig forståelse blandt studerende af alle nationaliteter og udføre socialt og kulturelt arbejde til gavn for disse.

Undervisningsprogrammet for amerikanske studerende blev etableret i 1959 på rektor Erik Warburgs initiativ.

Programmet fungerer i et uformelt funktionelt samarbejde med Københavns Universitet. DIS fremstår i relation til udenlandske universiteter som »DIS Study Program at the University of Copenhagen«, samtidig med at universitetets og Study Programs forskellige identitet understreges.

DIS undervisningsprogram er et eksempel på uddannelseseksport, som har vist sig levedygtigt i en længere årrække uden andre offentlige tilskud end undervisningslokaler og sprogundervisningstilskud. Blandt studieprogrammer i Europa står DIS programmet som det største enkeltprogram, og er tillige blandt de mest velrenommerede.

DIS Study Program har gennem sin virksomhed indhøstet erfaringer om internationalisering af højere uddannelse, herunder med blanding af danske og udenlandske studerende i dets engelsksprogede businessprogram.

Undervisningsprogrammet retter sig mod amerikanske universitetsstuderende i deres tredje eller fjerde år af den fireårige Bachelor of Arts uddannelse. De faglige krav og eksamensfordringer hos DIS er mindst som ved selektive amerikanske universiteter. Adgangskravene for at blive optaget ved DIS er forholdsvist strenge, bl.a. et karaktergennemsnit på mindst B (3 på en 4-skala).

DIS Study Program udbyder tre studieretninger: Liberal Arts, International Business Studies samt Architecture and Design Studies. Der er i alt 43 forskellige kursustilbud inden for political science, arts and humanities, economics, business administration, architecture, etc. Fagudbuddet skal kunne begrunde, at undervisningen foregår i København og ikke i Nordamerika eller Australien. Undervisningen suppleres med gæsteforelæsninger, ekskursioner og studieture inden for og uden for landets grænser.

Ca. 2/3 af de studerende følger uddannelsen i et semester og ca. 1/3 i et helt akademisk år. Studenter-tallet var 325 i foråret 1985 (292 i foråret 1984) og 257 i efteråret 1985 (287 i efteråret 1984). De studerende kom i 1985 fra 146 forskellige universiteter. De bor hos danske familier i Storkøbenhavn. DIS kompenserer familierne ca. 1500 kr. om måneden for merudgiften. Ideen er at de studerende integreres i familiens hverdag.

DIS Study Program underviser hvert semester i Københavns Universitets lokaler omkring 300 fortrinsvis amerikanske universitetsstuderende. Undervisningen foregår på engelsk og formen er amerikansk, hvad angår fagstruktur, præstationskrav, eksamensformer og karakterskala. Lærerne er danske, tilknyttet DIS efter en tillempet ekstern lektoroverenskomst.

De fleste af de knap 70 lærere, der er knyttet til DIS som lektorer eller dansklærere, har hovederhverv andetsteds. Der er tale om en betydelig spredning over universitetet, handelshøjskolen, kunstakademiet, arkitekttegnestuer, ministerier, museer og massemedier i København.

DIS Study Program beskæftiger 22 heltidsansatte, heraf 6 AC-medarbejdere. I løbet af sommeren 1985 blev DIS Study Programs administrative lokaler Vestergade-Kattesundet totalt ombygget og renoveret. Herefter har de studerende fået større biblioteks-, lounge- og skrivemaskinelokaler og nye arkitekttegnestuer, ligesom administrationen har fået mere hensigtsmæssige kontorer.

Grundlaget for DIS Study Program er, at amerikanske universiteter og colleges accepterer, at deres

studerende kan tage en del af uddannelsen ved universiteter eller uddannelsesprogrammer uden for USA, således at de i udlandet opnåede eksamenresultater medregnes i USA. For universiteterne er det afgørende, at undervisningens krav og niveau i udlandet mindst er som hjemme.

DIS samarbejder med et stort antal udenlandske universiteter om undervisningsprogrammet. De udvælger og forbereder omhyggeligt de studerende til DIS og modtager efter programmets afslutning de eksamenresultater, som de studerende har opnået.

I 1985 udvidedes antallet af universiteter og colleges, der er officielle koordinatore og samarbejdspartnere for DIS programmet med 11 til i alt 66. Heraf nu 55 i USA, 5 i Canada og 6 i Australien. De 11 nye koordinatore (alle fra USA) er: Brigham Young University (Utah), Brown University (Rhode Island), Texas A&M University, Tufts University (Massachusetts), University of Connecticut, University of Maine at Orono, University of Texas at Austin, University of Utah, University of Vermont, Wesleyan University (Connecticut) og Williams College (Massachusetts).

De studerende betaler undervisningsgebyr, studieture og familieophold med fuld kost og logi i 4 måneder.

Andre aktiviteter:

I 1985 formidlede DIS et års studieophold for 12 danske studerende og 3 yngre lærere (danskundervisning) ved 9 amerikanske universiteter og colleges: California Polytechnic State University/San Luis Obispo, Kalamazoo College (Michigan), St. Lawrence University (New York), University of Massachusetts at Amherst, University of Michigan, University of Oregon, Washington State University og Whittier College (California).

Undervisningsminister Bertel Haarder besøgte sammen med repræsentanter for DIS den 12.-13. november 1985 State University of New York, Albany, og en konference i Princeton.

DIS Study Program deltog i 1985 sammen med Kampsax og Undervisningsministeriets Systemeksportenhed i en interessetilkendegivelse om et »educational exchange project« i Indonesien. 29 universiteter i USA, Canada, Australien, Sverige og Norge gav i denne forbindelse udtryk for interesse i et samarbejde med DIS om udvekslinger med Indonesien.

Anders Uhrskov

2. Folkeuniversitetet

Beretningsåret præges af forberedelsen af ændringer i aktivitet og organisation.

Det pludselige fald i tilslutningen til forelæsningsrækkerne (se nedenfor) – et fald, som ikke opvejedes af det stadigt voksende deltagertal for kursusundervisningen – gav anledning til overvejelser vedrørende emnevalg og forbedring af tilbudsformidling; der lagedes en plan for den ny sæson.

Erfaringerne med de siden 1982/22 gennemførte fjernkurser med kursusmøder i København pegede på det ny behov, som findes ude på Sjælland, på Møn og på Lolland og Falster for at kunne deltage i folkelig universitetsundervisning også i mere specielle fag og emner end dem, der tilbydes af de lokale folkeuniversitetskomiteer; publikum er parat til at rejse for at kunne deltage i denne undervisning, forudsat at den ligger på et for dem passende tidspunkt (f.eks. lørdag eftermiddag) og at undervisningstimernes antal pr. møde står i rimeligt forhold til den anvendte rejsetid. Der udbødes derfor – ud over fjernkurserne (se Årbog 1982) – bl.a. flere grundkurser i linjestudiefagene over 16 lørdage à 3 timer (mod normalt 24 hverdage à 2 timer); det besluttedes at søge Folkeuniversitetets linjestudier yderligere bekendt uden for København i de kommende år.

Det i 1984 i samarbejde med Det humanistiske Fakultet planlagte forsøg med åbne grunduddannelser i dansk og fransk indledtes i efteråret 1985 med annoncering i dagblade m.v., udsendelse af brochure og afholdelse af en studieorienteringsdag. Til studieorienteringsdagen mødte ca. 400 interesserede mennesker op, efter at de i forvejen havde modtaget skriftlig information fra Folkeuniversitetets kontor. Inden tilmeldingsfristens udløb den 1. december havde 430 personer indleveret ansøgningsskema; af disse kunne 125 optages fordelt med 75 på 3 hold i dansk og 50 på 2 hold i fransk.

De 25 linjestudier planlagdes udvidet med et linjestudium i filmvidenskab til start i 1986. Linjestudiet i religionshistorie fik ny studieleder: mag.art. Merethe Sundby-Sørensen, efter professor, dr.phil. Arild Hvidfeldt. Adjunkt, cand.scient. Inge-Lise Salomon afløste direktør, cand.scient. Ken Schubell som leder af linjestudiet i datalogi. Lektor, cand.scient. Kaj Sand Jensen blev ny studieleder i biologi efter afdelingsforstander, dr.phil. J. V. Spärck. Endelig overtog læge Anders Hasager Boss ledelsen af linjestudiet i sundhed og sygdom efter overlæge Hans Harrestrup Andersen.

I Folkeuniversitetets programråd afløstes lektor, mag.art. Lars von der Lieth af professor, dr.phil. Rolf Willanger. Lektor, dr.polit. Peter Pruzan forlod styrelsen, i hvilken han var repræsentant for Det samfundsvidenskabelige Fakultet, for at tiltræde et profes-

sorat ved Handelshøjskolen i København; han efterfulgtes af lektor, cand.jur. Kirsten Ketscher. Studenterrådets repræsentant, mag.art. Bent H. C. Olsen, erstattedes af stud.mag. Kirsten Hvenegård-Lassen.

Undervisningens omfang i 1984/85 var: 44 forelæsningsrækker og 29 orienteringskurser, i alt 760 timer med tilsammen 2.878 holddeltagere (mod 796 timer og 3.690 holddeltagere i 1983/84). 78 grundkurser, 149 emnekurser, 10 seminarer, 39 specialkurser og 6 fjernkurser i alt 8.492 timer med tilsammen 5.863 holddeltagere (mod 7.966 timer og 5.789 holddeltagere i 1983/84). Det samlede timetal er dermed 8.492, mens antallet af holddeltagere er 8.741.

Folkeuniversitetsudvalget, der er Folkeuniversitetets landsledelse, forberedte nye vedtægter. Disse ventedes at blive godkendt af Undervisningsministeriet med ændringer i såvel udvalgets sammensætning som udvalgets opgaver. Folkeuniversitetsudvalget leder i følge lov folkeuniversitetsvirksomheden uden for universitetsbyerne og koordinerer og godkender herudover den samlede folkeuniversitetsvirksomhed. Som Folkeuniversitetsudvalgets sekretær og daglig leder af virksomheden uden for universitetsbyerne ansatte udvalget i efteråret 1985 dr.phil. Jens E. Olsen; han efterfulgte nuværende professor, dr.phil. Troels Engberg-Pedersen. En ny selvstændig folkeuniversitetsafdeling i Roskilde planlagdes oprettet fra sommeren 1986, således at folkeuniversitetsvirksomheden herefter vil få i alt 6 afdelinger med egne ledere og kontorer. Virksomheden uden for universitetsbyerne virkede i beretningsåret gennem 90 lokale folkeuniversitetskomiteer.

Bjørn Tell Persson

3. Det kongelige Bibliotek

I 1985 har biblioteket udgivet to nye numre i serien af fagbibliografier:

Litteraturvidenskab. Ved Johanne Slots

Denne fortegnelse over et udvalg af bibliografier, introduktioner og håndbøger på de tre hovedsprog engelsk, tysk og fransk, samt i mindre omfang på andre sprog (nederlandsk, italiensk, spansk, russisk, svensk og dansk) er tænkt som et hjælpemiddel for studerende i litteratursøgning inden for litteraturteori og almen & vesterlandsk litteraturhistorie. Som sådan kan den også tjene som indgang til bibliotekets komplicerede katalogapparat.

Russisk. Litteratur og sprog. Ved Paul Flandrup

Som hovedfagbibliotek bl.a. for filologi er Det kongelige Bibliotek også hovedfagbibliotek for slavisk filologi, hvortil russisk litteratur og sprog hører. Faget har af forskellige grunde i tidens løb ikke været tilgodeset i samme grad som de øvrige filologier, men det er der i den senere tid heldigvis til dels rådet bod på. Således er efter 2. verdenskrig mange vigtige ældre og nyere værker blevet anskaffet, enten ved antikvarkøb, udveksling eller i reprint.

Denne bibliografi registrerer materiale, der – på få undtagelser nær – findes på Det kongelige Bibliotek. Bibliografien er først og fremmest beregnet for russisk-studerende, men vil også kunne anvendes af dem, der har brug for at finde frem til litteratur om et eller flere emner inden for de områder, den dækker. Hovedvægten er således lagt på bøger og artikler helt eller delvis af bibliografisk karakter, d.v.s. forsyner benytteren med titler på andre væsentlige bøger og artikler. Bibliografien er selektiv, men inden for de givne rammer er det tilstræbt at gøre den så omfattende som muligt.

Fagbibliografierne kan købes i bibliotekets garderobe. Pris 10 kr.

I 1985 har Det kongelige Bibliotek gennemført undervisning i litteratursøgning inden for følgende fag:

Portugisisk, kunsthistorie, religionshistorie, kultursociologi, litteraturvidenskab, etnologi/antropologi, teologi, forhistorisk arkæologi, tysk, filosofi, eskimologi, fransk, klassisk filologi, europæisk etnologi, dansk, engelsk, slaviske sprog, spansk, lingvistik, historie, indisk, sprogpsykologi.

I 1985 blev der i Institutstjenesten katalogiseret 10.622 bibliografiske enheder for institutter ved Københavns Universitet.

Københavns Universitets Konsistoriums Biblioteksudvalg har afholdt to møder med repræsentanter fra bibliotekerne under Rigsbibliotekembedet, henholdsvis d. 15.5. og 6.11. 1986.

Lotte Philipson

4. Universitetets og øvrige højere læreanstalters Studenter-Gymnastik

USG står for Universitetets og øvrige højere læreanstalters Studenter-Gymnastik. Øvrige højere læreanstalter omfatter i dag Københavns Tandlægehøjskole, Danmarks farmaceutiske Højskole, Den kgl. Veterinær- & Landbohøjskole, Handelshøjskolen i København, Kunstakademiet og Det kgl. Musikonservatorium.

Institutionen oprettedes ved Københavns Univer-

sitet den 1. oktober 1918. Man startede med 2 gymnastikhold for mandlige studerende i Studenterforeningen samt et hold i K.F.U.M.'s gymnastiksal i Rosenborggade (under ledelse af N.C.D. Petersen). I 1920 kom de kvindelige studerende med – også i gymnastik – (under ledelse af cand.mag. fru Agnete Bertram).

I tidens løb udvidedes tilbuddene til også at omfatte andre idrætsgrene end gymnastik. USG var også først i rækken med at introducere nye idrætsgrene (basketball, volleyball, svømmedykning for blot at give et par eksempler).

Opbygning:

Om opbygningen af USG anno 1985 kan man kort og godt sige, at institutionen består af 7 klubber – 6 konkurrenceidrætsklubber og 1 motionsidrætsklub. De 6 konkurrenceidrætsklubber består af en gymnastikklub, en svømmeklub, en håndboldklub, en basketballklub, en volleyballklub og en badmintonklub.

Motionsidrætsklubben er langt den største. Sagt på en anden måde: Fordelingen i USG i dag er ca. 10% konkurrenceidrætsudøvere og ca. 90% motionister.

En klub kun for studenter?

Gennem de sidste 10 år er vi ofte blevet stillet over for spørgsmålet: »Hvorfor specielt en klub for studenter«?

En studenterklub kan have sine rent praktiske fordele:

1. bedre udnyttelse af ressourcerne (mellemtimer kan benyttes),
2. studerendes semestre muliggør, at vedligeholdelse og forbedringer af idrætsanlæg kommer mindre på tværs, end de ville gøre i »civile klubber«.

Formål:

USG's formålsparagraf har siden stiftelsen været: »Under kammeratlige former at give unge under uddannelse en alsidig systematisk motion, der kan modvirke det stillesiddende studielivs skadelige indflydelse på arbejdssevne og velbefindende.«

USG's bestyrelse består af en repræsentant fra de højere læreanstalter, en repræsentant fra konkurrenceklubber, en repræsentant fra USG's motionsidrætter samt USG's inspektør (altså ialt 4 personer).

USG's repræsentantskab består af:

- 1) en repræsentant for hver af de motionsidrætter, der er på USG's program (9)
- 2) en repræsentant for hver af de højere læreanstalter (7)
- 3) en repræsentant for hver af konkurrenceidrætsklubberne (6).

Et fuldtalligt repræsentantskab omfatter således ialt 22 personer.

Fordele:

USG udmærker sig derved, at den under samme tag kan tage sig af både konkurrencefolk og af motionister og med fordelingstillene 10% / 90% (ca. 300 / 3000 personer).

Det er ret enestående. Man har i tidens løb gjort sig sine tanker om, hvem der ville blive »sorteper« i tilfælde af, at USG af en eller anden grund skulle nedlægges. De 300 ville nemt kunne optages i andre konkurrenceidrætsklubber, mens størstedelen af de 3000 (motionisterne) ville opgive at motionere, dels fordi de ville have svært ved for det første at finde et andet sted eller klub, dels fordi den atmosfære, der er fremherskende i USG simpelthen er umulig at opdri-ve andetsteds.

Økonomi:

USG fik i 1975 status som selvejende institution, hvilket indebærer, at kontingenterne nu kan følge prisudviklingen. Før 1975 nyttede det ikke at sætte kontingenterne op for at få flere penge til rådighed, idet alle indbetalte kontingenter, hvad enten de var høje eller lave, blev overført til statens indtægtskonto. Der var således intet grundlag for at forøge studenternes udgifter, idet de intet selv ville få for pengene.

USG finansieres i dag først og fremmest af de indbetalte kontingenter.

Vi får endvidere løntilskud til administrationen fra Københavns Universitets budget.

Tidligere havde vi endnu et privilegium, idet vi var fritaget for lokaleleje i Danmarks Højskole for Lægensøvelsers lokaler.

Siden indførelsen af begrebet »indtægtsdækket virksomhed« ser det desværre ud til, at denne fordel med Undervisningsministeriets billigelse skal forsvinde, således at studerende – der i mange tilfælde i forvejen er hårdt spændt for – nu bliver tabere, idet USG i modsætning til andre idrætsklubber er blevet nægtet støtte af Københavns Kommune i henhold til fritidsloven. Kommer vi ikke ind under denne lov, går vi dystre udsigter i møde.

Niels Aage Madsen

5. Studieskolen i København

- Studieskolen i København er en selvejende institution i tilknytning til Københavns Universitet med det formål at tilbyde undervisning for voksne i henhold

til Lov om Fritidsundervisning m.v. Kap. III, samt andre beslægtede undervisningsopgaver.

Historie:

Studieskolens undervisningstilbud startede tilbage i 1950'erne som en del af Folkeuniversitetet i Københavns virksomhed. I 1977 ophørte Folkeuniversitetet med at tilbyde denne undervisning. En kreds af Studieskolens ansatte og nogle universitetslærere tog derfor initiativ til at videreføre virksomheden som en selvstændig skole med stort set samme undervisningsaktivitet. Studieskolens fortsatte tilknytning til Københavns Universitet blev samtidig konfirmeret i Konsistorium. Siden da er aktiviteten vokset støt, således at Studieskolen i 1984/85 er den 3. største aften-skole i Københavns Kommune.

Styrelse:

Studieskolen i København ledes af en styrelse på 13 medlemmer. Det humanistiske Fakultet udpeger 2 medlemmer blandt de under fakultetet heltidsbeskæftigede lærere samt 1 medlem blandt de under fakultetet immatrikulerede studerende. Ligeledes udpeger Det naturvidenskabelige Fakultet 1 lærerrepræsentant og 1 studenterrepræsentant. Studieskolens lærerråd udpeger 4 medlemmer, Studieskolens fagkonsulentråd udpeger 2 medlemmer og Studieskolens TAP-råd udpeger 2 medlemmer.

I 1984/85 havde de 2 fakulteter udpeget følgende: Lektor Thorkil Damsgård Olsen (Institut for Nordisk Filologi), Lektor Lisbeth Falster Jakobsen (Institut for germansk Filologi), Lektor Knud Allermann (Institut for generel Mikrobiologi), stud.mag. Ole Erdmann og stud. scient. Morten Gether Sørensen.

Studieskolens medarbejdere havde udpeget exam. art. Eva Abrahamsen, exam. årt. Hans-Jørgen Andersen, ass. Inge Hansen, mag. art. Gösta Jönsson, stud.mag. Marlene Paulsen, ass. Vibeke Pedersen, exam. art. John Kok Petersen og exam. art. Lars Skov.

Terminer:

Studieskolens kurser starter 8 gange om året; 3 terminer i efterårssemesteret, 3 i forårssemesteret og 2 sommerterminer med intensiv undervisning.

Undervisning:

Studieskolens tilbud omfatter sprogundervisning på alle niveauer, samt emner og fag, der kendes fra undervisningen i folkeskolen, gymnasiet og HF, herunder naturvidenskabelige fag og EDB. Derudover tilbydes undervisning i andre beslægtede fag. Under-

visningstilbudene henvender sig til alle, men Studieskolens særkende er især sprogundervisning på niveauer og i sprog, der stort set ellers kun kan findes på universiteterne. Studieskolens undervisning benyttes ligeledes i stigende grad af studerende fra alle grene af undervisningssektoren som supplement til den normale undervisning for at forbedre standpunkt i de sproglige og naturvidenskabelige fag.

Lærerrekrutering:

Studieskolens lærere er alle yngre kandidater eller ældre fagstuderende. For disse sidste udgør Studieskolen en værdifuld og studierelevant arbejdsplads. Dette giver sig også udslag i specialevalg, hvor materiale har kunnet indsamles og teorier blive afprøvet i praksis.

Omfang:

Studieskolens undervisning omfattede i 1984/85 ialt ca. 1.600 kurser med ca. 23.000 deltagere svarende til ca. 51.000 timer. Heraf var ca. 18.000 timer dansk for udlændinge.

Ca. 400 kandidater tilmeldte sig Studieskolernes danskprøver, der afholdes i samarbejde med de tilsvarende institutioner i Århus og Odense. Disse prøver benyttes af universitetet og andre højere læreanstalter som suppleringsprøver for udenlandske studerende.

Jørgen Jørgensen

6. UNI-C – Danmarks Edb-center for Forskning og Uddannelse

Danmarks Edb-center for Forskning og Uddannelse, som markedsfører sig under navnet UNI-C, er en institution under Undervisningsministeriet. Centrets formål er på forretningsmæssig basis at levere data-matiske ydelser i bredeste forstand til forsknings- og uddannelsesformål.

Historie:

UNI-C er resultatet af en sammenlægning af de tidligere 3 regionale edb-centre NEUCC – Det regionale edb-center ved Danmarks Tekniske Højskole – RECAU – Det regionale edb-center ved Aarhus Universitet – og RECKU – Det regionale edb-center ved Københavns Universitet. Centret består som følge af situationen inden sammenlægningen af 3 regionale enheder, og har en personalestab på ca. 200 mennesker.

Maskinpark:

Centret er enestående ved at have en bredde i sit udbud af datakraft, som intet andet servicebureau i Danmark kan præstere.

I Lyngby rådes der således over centralt IBM-udstyr af forskellig art. Det drejer sig om IBM 3081, IBM 3033 og IBM 4341. Desuden er der i denne region opstillet en mindre datamat af mærket DIGITAL. I den københavnske region bliver den centrale datakraft leveret fra en SPERRY 1100/92 datamat, mens der i Aarhus er placeret 2 stk. CDC-CYBER 825 og 1 stk. DIGITAL VAX 8650. Centret har hermed en ekspetise, der dækker de leverancer, der udbydes fra de største edb-leverandører i Danmark.

Udover de beskrevne centrale edb-anlæg er centret i besiddelse af en bred vifte af specialudstyr. Blandt dette skal blot nævnes grafiske specialterminaler, kurveskrivere, et masselager, diverse printere og et bredt udpluk af de på markedet værende mikrodata-mater. Endvidere skal det nævnes, at de 4 centrale edb-anlæg er koblet sammen ved hjælp af et datamatisk netværk. Det betyder, at brugere af et af centrets centrale edb-anlæg er i stand til at stille sig selv igennem og benytte et af de andre.

UNI-C's service er meget udpræget terminalorienteret.

Programudbud:

Centrets tilknytning til sine værtsinstitutioner de 3 tidligere nævnte universiteter, hvorfra det henter sine primær-brugere, har medført, at der kan bydes på en serviceplatform af edb-programmer, som er relevante indenfor så at sige alle forskningsgrene.

Ovenpå denne platform har centret opbygget en profil af specialydelser. Således er centrets viden om statistiske applikationsprogrammer meget tilbunds-gående. Det har medført, at centret ved flere lejligheder har fået overdraget bl.a. statistiske opgaver indenfor det lægevidenskabelige område og behandling af spørgeskemaundersøgelser indenfor vidt forskellige fagområder.

Grafik og billedbehandling er områder, som indenfor de senere år har undergået en kraftig udvikling. Centret har fulgt med i denne udvikling og sidder i dag inde med viden såvel om området generelt som om integrationen af grafik i andre fagområder. Som et eksempel på det sidstnævnte kan nævnes, at CAD/CAM hører til en af de serviceydelser, som vil være med til at tegne centrets profil i nogle år frem.

Herudover kan der peges på, at centret har ansat specialistgrupper, der beskæftiger sig med bl.a. tekstbehandling, økonometri, databaser, datamatkonferencer og datamatstøttet undervisning, og at centret på disse fagområder råder over kvalitetsprogrammer, som stilles til rådighed for brugerne.

Rådgivning:

UNI-C's væsentligste aktiv er den viden som personalet sidder inde med. Derfor har der også i de seneste år været en stigende efterspørgsel efter forskellige konsultative opgaver.

Således er centret f.eks. i stand til at foretage en totalrådgivning for en investor i edb-udstyr. Den daglige omgang med det meget varierede udstyr, centret besidder, og den professionelle viden om drift af store komplicerede edb-opgaver giver centrets konsulenter den videnmæssige ballast, der er nødvendig for at kunne gennemføre en rådgivningsopgave seriøst og på et uvildigt grundlag.

UNI-C har gennemført rådgivningsopgaver såvel for erhvervslivet som for offentlig virksomhed inden for så vidt forskellige emner som f.eks. »Anskaffelse af personlige datamater koblet sammen i et netværk« og »Definition af et undervisningsforløb«, der skulle anvende datamatstøttet undervisning.

Driftsaftaler:

Edb-brugere har forskellige forudsætninger for selv at drive deres edb-anlæg.

Udover at UNI-C stiller sin egen datakraft til rådighed for de brugere, der måtte ønske sig en service af den art, er centret i stand til at stå for driften af større eller mindre dele af en edb-installation. Dette hvadenten anlægget er placeret på centret eller hos brugeren. Den aftalte service afregnes efter den belastning, som den vil påvirke centrets ressourcer med. Eksempelvis forestår UNI-C således driften af Københavns Universitets IBM 4341 anlæg.

Ib Alfr. Larsen

7. Universitetsbiblioteket, 1. afdeling

Året 1985 var i talmæssig henseende præget af stor stabilitet; der er åbenbart et naturligt niveau, hvor anskaffelse, benyttelse o.s.v. finder sit leje. For UB I er det en benyttelse på noget over 100.000 enheder og en anskaffelse på lidt under 10.000 bind. På ét område giver benyttelsen anledning til bekymring: avis-samlingen. Den er ved den intense benyttelse udsat for en stærk nedslidning, og den retroaktive mikrofilmning kan af økonomiske grunde ikke holde trit med sliddet på originalaviserne.

I modsætning til tidligere, hvor Filial Amager holdt helt lukket medio juli – medio august, er man fra 1985 gået over til i stedet at have daglig åbningstid 10-14 i hele juli og august; dette efter aftale med universitetets brugerrepræsentanter, og besøget har

vist sig så stort, at vi også i kommende somre vil holde åbent på samme måde.

Af årets udstillingsarrangementer skal nævnes en udstilling om Kalevala, som åbnedes den 28. februar, 150 års dagen for førsteudgaven.

Redaktionen af supplementet til Ordbog over det danske Sprog, som i 5 år havde haft tag over hovedet i UB1 Fiolstræde, flyttede 20/11 til bedre lokaler på Københavns Universitet Amager (Institut for Navneforskning).

Medarbejderpublikationer:

Bengtson, Kim D.B.: Yngre regionaldansk. En kvantificerende, sociofonetisk analyse af sprogbrugsvariationen i Øster Hanherred. i: Danske Folkemål. 27. Kbh. 1985, s. 25-41.

Hartanyi, Marton de: Sognebiblioteksundersøgelsen 1885. i: Bibliotekshistorie. 1. 1985, s. 49-73.

Kalevala oversat i udvalg af F. Ohrt. Ny udg. ved Torben Nielsen. Ill. af Annikki Tiirikkala. Kbh. 1985. XII+327 s.

Nielsen, Torben: Kalevala i dansk gengivelse. i: Retorisk festskrift ... til Jørgen Fafner ... 4. januar 1985, s. 140-152.

-: Den danske Väinämöinen. i: Nordisk tidsskrift. N.S. 61. 1985, s. 383-388.

-: Kalevala i danske hænder. i: Den finske Kalevala. Rapport om Kalevalasymposium i København 17.-18. maj 1985. Kbh. 1985, s. 61-74.

-: Kalevalas danske oversætter. i: Ask. 3. 1985, s. 22-24.

Nordisk psykologisk litteratur 1983. Nordisk red.: Merete Busch. [Kbh. 1985]. 64 s.

Torben Nielsen

8. Universitetsbiblioteket, 2. afdeling Danmarks natur- og lægevidenskabelige Bibliotek

Med gennemførelse af den ny overordnede struktur for forskningsbibliotekerne blev biblioteket en selvstændig institution under Ministeriet for kulturelle Anliggender med egen hovedkonto på finansloven fra 1986.

Biblioteket er den helt dominerende leverandør i Danmark af BDI-service til forskningens udøvere indenfor de natur- og lægevidenskabelige fagområder og er hovedbibliotek for Københavns Universitet for disse fag, som Det kongelige Bibliotek er det for de øvrige universitetsfag.

Navnet Universitetsbiblioteket, 2. afdeling, siger intet om bibliotekets faglige profil og hovedfagfor-

pligtelse. Dette er uheldigt, forveksling og sammenblanding med Universitetsbibliotekets 1. afdeling, ses hyppigt bl.a. i dagspressen. En tilføjelse til navnet er derfor hensigtsmæssig, således at bibliotekets fulde navn bliver:

Universitetsbiblioteket 2. afdeling

Danmarks natur- og lægevidenskabelige Bibliotek.

Om- og tilbygning

I foråret 1986 igangsættes det i 1977/78 af ledelsen planlagte og i 1985 detailprojekterede byggeri, som efter planen afsluttes i 1987. Fra 1988 vil i den ny magasinbygning med publikumsadgang, blive opstillet tidsskrifter og bøger med trykkeår 1983 ff. I byggeperioden vil yderligere fjernmagasinering af bøger og tidsskrifter blive nødvendigt. Foruden magasiner i Lundtofte udnyttes også de midlertidigt af Københavns Universitet til 1988 udlånte magasiner på Østervold.

Flytning og service i byggeperioden:

I 1985 og 1986 er eller vil blive flyttet ialt ca. 5.000 hyldemeter bøger og tidsskrifter til fjernmagasin. Herefter vil al litteratur med trykkeår før 1970 være fjernmagasineret. Der vil kunne ekspederes fra fjernmagasin tidligst til næste dag efter kl. 12, idet dog 2-3 dages forsinkelse må påregnes i selve flytteperioden, i den del af samlingerne som er nedpakket i flyttekasser.

Omkring 15% af de daglige ekspeditioner, næsten 200 pr. dag, foregår midlertidigt fra disse fjernmagasiner på dispensation fra arbejdstilsynet. Der tillades kun 2 timers ophold af 2 personer dagligt.

Bibliotekets fortsatte drift efter 1987 forudsætter, at nye magasiner kan tages i brug efter tidsplanen.

Biblioteket vil tilstræbe også i byggeperioden at yde den bedst mulige service. Der vil fortsat være mulighed for fra nærmagasin at blive ekspederet, mens man venter, eller aftale afhentning næste dag.

Ny teknologi:

Bibliotekets bestand af løbende periodica er nu edb-registreret og posterne er tillige med monografier 1979 ff. tilgængelige såvel i SAMKAT-basen ALBA som i ALIS-online katalogen UB2/ALIS på DATA-CENTRALEN. Alle brugere med en terminal kan nu – indtil videre gratis – få adgang til at søge i ALIS i den alfabetiske online katalog, og herefter rekvirere det ønskede fra terminalen. Hver dag udskrives de edb-rekvirerede bestillinger automatisk på UB2's printer.

I 1986 påbegyndes arbejdet med at indføre edb-udlånsregistrering. Når dette sættes i drift vil brugere med terminaladgang tillige kunne se om det ønskede

er udlånt og reservation/hjemkaldelse vil kunne ske automatisk.

Erhvervslivet og UB2:

Biblioteket yder en betydelig del af sine serviceydelser til erhvervslivet. Stikprøvetællinger har vist, at over 200 firmaer rekvirerer ca. 40.000 lån eller fotokopier af artikler pr. år. For forsknings- og udviklingsarbejdet især i medicinalindustrien og de biotekniske virksomheder, men også for mange andre virksomheder, der har brug for grundforskningens resultater, er institutionens ydelser uundværlige. Bibliotekets Dokumentationsafdeling udfører talrige edb-litteratursøgninger i internationale databaser for industrien og virker som konsulenter og vejledere for virksomhedernes dokumentalister.

Samarbejde med Københavns Universitets institutter:

Bibliotekets fagreferenter står fortsat til rådighed for institutterne i alle biblioteksspørgsmål af faglig art, og der afholdes møder efter behov.

Det tilstræbes ved aftaler med institutterne at koordinere anskaffelserne m.v. med henblik på den bedst mulige opfyldelse af universitetets samlede behov for biblioteksbetjening, og under hensyn til UB2's øvrige brugerkræds.

Instituttjenesten:

Der er på institutterne i 1985 blevet deskriptivt katalogiseret 3.272 bind, desuden er 219 bind anskaffet til Københavns Tandlægehøjskoles Bibliotek blevet edb-registreret.

Fordelingen på de enkelte institutioner:	bind
Astronomisk Observatorium Kbh. + Brorfelde	38
Dansk Institut for Sundheds- og sygeplejeforskning	233
Danmarks Sygeplejehøjskole, Kbh. afd.	781
Danmarks Højskole for Legemsøvelser	362
Forsikringsmatematisk Laboratorium, HCØ	47
Geologisk Museums Bibliotek	38
Institut for almen Medicin	110
Institut for matematisk Statistik, HCØ	71
Kbh. Tandlægehøjskoles Bibliotek	219
Panum, Fællesbiblioteket	49
Rigshospitalet (Med. bibliotek samt alle afdelinger)	1400
Zoologisk Museums Bibliotek	143

Basen UB1 i ALBA indeholder pr. 31. december 1985 6.769 poster. Der er i 1985 foretaget 116 institutbesøg.

Personalia:

Førstebibliotekar S. Aksel Uhrenholt fratrådte 1. juli 1985. Forskningsbibliotekar Birgit Lange blev 1. maj 1985 udnævnt til førstebibliotekar og leder af Dokumentationsafdelingen. Birgit Lange er tillige bibliotekets souschef.

Bibliotekar Poul Aagaard Christiansen deltog i den 14. Internationale Bibliofikongres, der blev afholdt i Los Angeles og San Francisco 29. september til 11. oktober 1985.

Dokumentation:

Antallet af retrospektive edb-litteratursøgninger har også i 1985 været stigende. Der er i alt indgået 1.022 spørgsmål resulterende i 1.869 databasesøgninger fordelt på 65 databaser. Hovedmængden af afdelingens søgninger er stadig medicinske. Fra 1. januar 1985 omlagde afdelingen prisberegningen for de retrospektive søgninger på MEDLARS/MEDLINE, således at prisen for alle retrospektive søgninger beregnes individuelt.

Antallet af abonnenter på løbende litteraturovervågning (Selective Dissemination of Information) indenfor MEDLARS systemet var pr. 31. december 1985 123.

Indenfor den løbende overvågning på EPOS/VIRA systemet som blandt andet omfatter biologi, kemi, landbrugsvidenskab og -energi var der 60 abonnenter pr. 31. december 1985.

I 1985 har UB2 modtaget 219 emnebestillinger. Fordelingen af disse er fra 1. maj 1985 overgået til Dokumentationsafdelingen.

Undervisning og vejledning:

Dokumentationsafdelingen har fra 1. januar 1985 indført en særordning for studerende indenfor bibliotekets fagområder. Hver studerende kan i løbet af studietiden uden beregning få udført en søgning for op til 200,00 kr. Såvidt muligt har de studerende været med ved søgningen, således at ordningen både har fungeret som en introduktion til edb-litteratursøgning og til UB2. Ordningen har været meget benyttet og fortsætter i 1986.

Publikumsafdelingen har givet vejledning i benyttelse af biblioteket til 16 hold af studerende og andre brugere i 1985.

Internationalt samarbejde:

Dokumentationsafdelingen har i 1985 overtaget uddannelsesforpligtelsen af danske MEDLARS/MEDLINE dokumentalister fra Medicinska Informationscentralen ved Karolinska Bibliotek och Informa-

tionscentral (MIC-KIBIC) i Stockholm. To af afdelingens dokumentalister var på en uges instruktørkurs ved MIC-KIBIC i marts. I oktober afholdtes det første kursus med 9 deltagere på UB2. Kurset varede en uge og var bygget op af korte lektioner, efterfulgt af terminaløvelser, der illustrerede principperne for den teori, der blev gennemgået. Efter kurset har Dokumentationsafdelingen fungeret som »help desk« for kursisterne.

Udstillinger:

I bibliotekets forhal blev der i 1985 arrangeret to særudstillinger i anledning af markante mindedage inden for natur- og lægevidenskaberne.

Den 23. januar var det 100 år siden, at Nielsine Nielsen som den første kvinde i Danmark tog lægekksamen. Udstillingens emne blev derfor naturligt »Kvindelige læger i Danmark 1885-1985«. Det omfattende materiale var hentet fra bøger, breve, billeder m.m. fra bibliotekets samt private samlinger.

I anledning af 100-årsdagen den 7. oktober for Niels Bohrs fødsel blev der fremlagt materiale, der emnegrupperet både belyste Niels Bohrs videnskabelige indsats og hans stærke personlige engagement for

også internationalt at påpege farerne for og konsekvenserne af en eventuel atomkrig.

Publikationer:

Bognyt 1985: 1-12

Tidsskriftnyt årg. 12 nr. 1-2, 1985

Publikumsorientering

Nr. 1: Edb litteratursøgning ved Dokumentationsafdelingen. 4. reviderede udgave 1982. Genoptrykt 1985. 18 sider.

Nr. 4: Tidsskrifter på UB2's læsesal. 2. udgave 1985. 63 sider.

Nr. 9: Datalogi- og edb-litteratur. 1985. 12 sider.

Medarbejderpublikationer

Kirsten Sølvsten Sørensen & Annie Schondel: Det begyndte med Nielsine. Månedsskrift for praktisk lægegerning 1985:63:3-7.

Jette Thomsen: Plantegallen et minisamfund. Urt 1985:1:14-19.